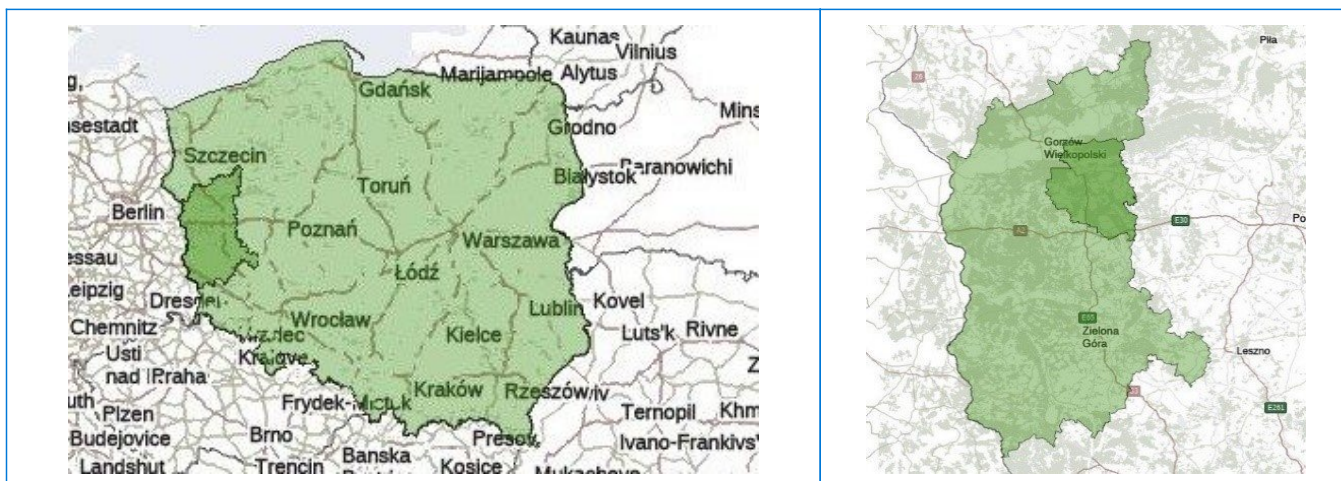

ZASŁUŻENI DLA ELEKTROTECHNIKI (CZ. 7) – WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

W siódmej części cyklu artykułów o wybitnych naukowcach, inżynierach, technikach i działaczach w zakresie szeroko pojętej elektrotechniki, upamiętnionych jako patroni ulic, instytucji, miejsc publicznych, pomników i innych form, przedstawiamy województwo lubuskie. Przypomnijmy, że artykuł publikujemy za zgodą Kolegi Dariusza Świsulskiego oraz jego studentów z Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, którzy opracowali temat w ramach przedmiotu Historia techniki (semestr 1, studia niestacjonarne 2. stopnia, kierunek elektrotechnika).

Tematem niniejszego opracowania jest opis wybitnych uczonych: Gabriela Narutowicza, Ignacego Mościckiego, Janusza Groszkowskiego, Leopolda Infelda oraz Włodzimierza Krukowskiego, którzy dzięki swoim dokonaniom w nauce zostali patronami ulic, a w przypadku Włodzimierza Krukowskiego – patronem szkoły w województwie lubuskim.

Województwo lubuskie jest drugim województwem po opolskim pod względem najmniejszej liczby ludności, która wynosi około jednego miliona. Województwo to posiada nie jedną, a dwie stolice – Gorzów Wielkopolski oraz Zielona Góra. Ponadto, lubuskie często jest kojarzone z winem wyrabianym w tym regionie. Tradycje winiarskie w okolicy Zielonej Góry sięgają XIII wieku.

Fot.1 Mapa Polski – województwo lubuskie [3]

Gabriel Narutowicz

Gabriel Narutowicz był polskim inżynierem hydrotechnikiem, elektrykiem i pierwszym prezydentem Rzeczypospolitej. Narutowicz studiował w Petersburgu oraz w Szwajcarii, gdzie sporą część swojego życia przeznaczył na swoją działalność naukową. Ulice nazwane jego nazwiskiem znajdują się w Kostrzynie, Zielonej Górze oraz w Gorzowie Wielkopolskim.

Fot.2 Portret Gabriela Natutowicza [2]

Fot.3 Ulica Gabriela Narutowicza w Gorzowie Wielkopolskim [3]

16 grudnia w 1922 w Warszawie, Narutowicz został zamordowany przez Eligiusza Niewiadomskiego. Jego nazwiskiem została upamiętniona ulica w Gorzowie Wielkopolskim.

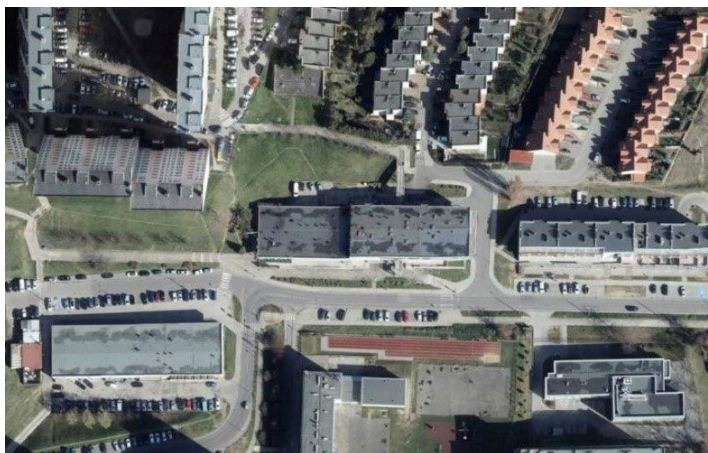
Ignacy Mościcki

Ignacy Mościcki, który w świecie naukowym zasłynął jako chemik, w Polsce natomiast głównie kojarzony był z godnością Prezydenta Rzeczypospolitej. Należy wspomnieć, że dzień wcześniej doszło do wyborów prezydenckich, w których wygrał Józef Piłsudski, ale odmówił proponowanego mu urzędu.

Ignacy Mościcki studiował na Politechnice w Rydze na kierunku chemii. W 1892 roku wyemigrował do Londynu, a w 1896 roku po raz pierwszy spotkał się z Józefem Piłsudskim. W roku 1897 wrócił na ścieżkę kariery naukowej, otrzymując propozycję stanowiska asystenta na Uniwersytecie we Fryburgu w Szwajcarii. Niedługo później stał się wybitnym elektrochemikiem. W firmie Societe de l'Acide Nitrique pełnił stanowisko kierownika technicznego, gdzie koncentrował się nad otrzymywaniem tlenu azotu z powietrza.

Fot.4 Portret Ignacego Mościckiego [4]

Fot.5 Ulica Ignacego Mościckiego w Gorzowie Wielkopolskim [3]

Mościcki opatentował technologię, która związana była z produkcją tlenków azotu w łuku elektrycznym oraz wysokonapięciowe kondensatory, które były produkowane w miejscu, którym mieszkał – Fryburgu. Jego nazwiskiem została upamiętniona ulica w Gorzowie Wielkopolskim.

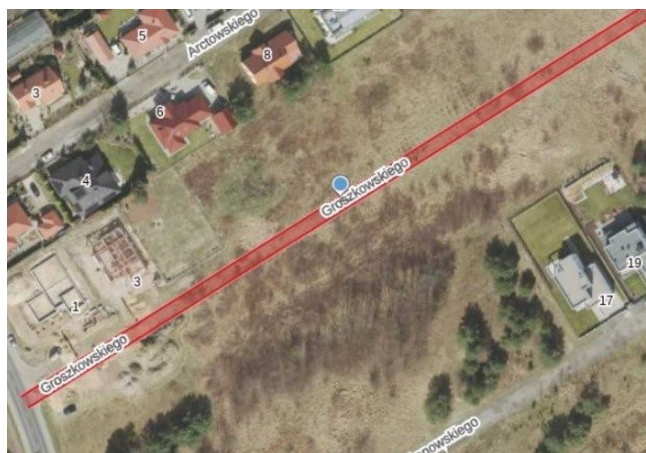
Janusz Groszkowski

W 1915 roku została otwarta Politechnika Warszawska, w której Janusz Groszkowski był jednym

z pierwszych studentów, a od 1929 roku najmłodszym profesorem. Był znakomitym elektronikiem i radioelektrykiem – zaliczany do pionierów w dziedzinie układów radiotechnicznych [9]. W okresie II Wojny Światowej polska Armia Krajowa przechwyciła rakietę balistyczną V2, której układ sterowania zostało rozszyfrowany przez Janusza Groszkowskiego, co okazało się dużym osiągnięciem zarówno naukowym jak i technicznym.

Fot.6 Portret Janusza Groszkowskiego [5]

Fot.7 Ulica Janusza Groszkowskiego w Zielonej Górze [3]

Janusz Groszkowski jest autorem prac dotyczących zarówno wytwarzania jak i stabilizacji drgań elektrycznych i technologii wysokiej próżni oraz lamp elektronowych. Metoda analizy drgań elektrycznych nieliniowych jest to tzw. metoda harmoniczných Groszkowskiego.

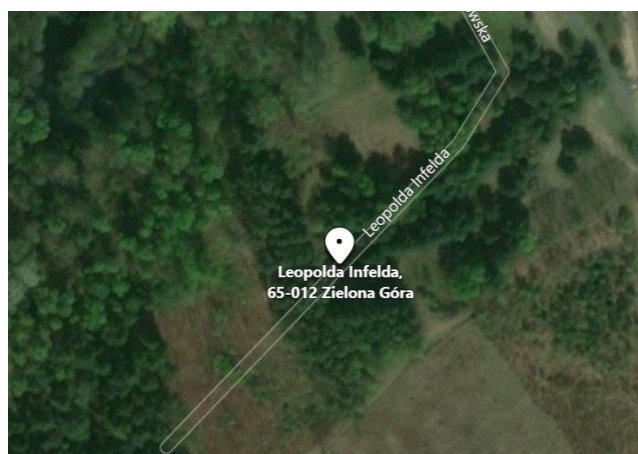
Jego nazwiskiem została upamiętniona ulica w Zielonej Górze.

Leopold Infeld

Leopold Infeld był polskim fizykiem teoretykiem. Główne zagadnienia, którymi się zajmował, dotyczyły klasycznej teorii pola oraz elektrodynamiki. Wykształcenie wyższe z fizyki zdobył na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1920 roku w Berlinie po raz pierwszy spotkał się z Albertem Einsteinem, z którym później współpracował. Leopold Infeld publikował prace wraz z noblistą Maksem Bornem, który był jednym z głównym twórców mechaniki kwantowej. Współpraca Infelda z Bornem związana była z uogólnieniem klasycznej elektrodynamiki Maxwella w taki sposób, aby możliwy był nieliniowy zapis pola elektromagnetycznego – *elektrodynamika Borna-Infelda*.

Fot.8 Portret Leopolda Infelda [2]

Fot.9 Ulica Leopolda Infelda w Zielonej Górze

Leopold Infeld został stypendystą w Instytucie Studiów Zaawansowanych w Princeton, gdzie rozpoczął współpracę z Einsteinem. Wspólnie pracowali nad równaniem ruchu w ogólnej teorii względności – *teoria Einsteina-Infelda-Hofmanna*. Dwa lata później objął stanowisko profesora fizyki na Uniwersytecie Toronto w Kanadzie. W 1950 roku został zmuszony opuścić kraj ze względu na oskarżenia związane z utrzymywaniem kontaktów z polskimi komunistami, jednocześnie podejrzewano go o sprzedaż informacji wojskowych, dotyczących broni nuklearnych. Tego samego roku rozpoczął pracę na Uniwersytecie Warszawskim w katedrze fizyki teoretycznej. W 1952 roku został członkiem Polskiej Akademii Nauk, a rok później rozpoczął pracę w Instytucie Fizyki Polskiej Akademii Nauk. W 1995 roku Uniwersytet Toronto nadał mu pośmiertnie tytuł swojego *Profesora Emeritusa*. Jego nazwiskiem została upamiętniona ulica w Zielonej Górze.

Włodzimierz Krukowski

Niewątpliwie jednym z miejsc, o których warto wspomnieć przy okazji sposobów upamiętnienia sławnych elektryków, jest Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk” im. Profesora Włodzimierza Krukowskiego.

Historia szkoły rozpoczęła się w 1946 roku, a przez wszystkie lata działalności wielokrotnie zmieniała nazwę. Kształciła zarówno mechaników, specjalistów branży metalowo-odlewniczej, jak i elektryków. W roku 1952 rozpoczęło się kształcenie uczniów w kierunku elektrycznym. Z biegiem czasu kompleks dydaktyczny zaczął się rozrastać i tak w 1965 roku powstało technikum elektryczne. 20 maja 1978 szkoła zyskała swojego patrona. Był nim profesor Włodzimierz Krukowski – wybitny specjalista w dziedzinie metrologii elektrycznej.

Fot.10 Portret Włodzimierza Krukowskiego [6]

Fot.11 Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego "Elektryk" [7]

Szczególnym miejscem upamiętnienia profesora jest tablica pamiątkowa umieszczona na murku przed budynkiem szkoły.

Fot.12 Tablica upamiętniająca Włodzimierza Krukowskiego

Profesor Włodzimierz Krukowski urodził się 19 września 1887 r. w Radomiu. Karierę naukową rozpoczął na wydziale matematyczno-przyrodniczym na uniwersytecie w Petersburgu. Szybko jednak postanowił przenieść się na politechnikę w Darmstadt, gdzie już od początku skupił na sobie uwagę władz uczelni oraz prof. W. Petersena, który polecił go dyrektorowi technicznemu fabryki liczników Siemens-Schuckert, gdzie znalazł zatrudnienie. Zaledwie po dwóch latach, w 1914 r. został zastępca kierownika laboratorium fabryki Siemens. W czasie I wojny światowej był przez jakiś czas osadzony w niemieckim więzieniu, ale został zwolniony dzięki poręczeniu z laboratorium Siemens. Po wojnie dalej był związany z firmą Siemens, ale od 1920 roku zaczął współpracować z Głównym Urzędem Miar, gdzie został doradcą naukowym. Dzięki profesorowi mogła powstać w GUM tablica do sprawdzania liczników trójfazowych, za co zyskał szczególne uznanie. W roku 1926 przeprowadził się na stałe do Polski i jako uznany już specjalista prowadził wykłady dotyczące liczników na Politechnice Warszawskiej. W roku 1930 otrzymał propozycję poprowadzenia katedry pomiarów elektrycznych we Lwowie. Dzięki staraniom profesora Krukowskiego, lwowskie laboratorium, jako część oddziału zamiejscowego GUM, zostało włączone do systemu komparacji międzynarodowych. Pracując na wschodzie, nie zapomniał o Stowarzyszeniu Elektryków Polskich, którego był aktywnym członkiem. Do końca swoich dni brał udział w wielu przedsięwzięciach. W 1941 roku profesor Włodzimierz Krukowski zmarł tragicznie, rozstrzelany przez Gestapo.

Inne uhonorowania

- 💡 2010 – Zarząd Główny Stowarzyszenia Elektryków Polskich odznacza Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji Medalem im. prof. Jana Groszkowskiego za osiągnięcia dydaktyczne i naukowe służące rozwojowi elektrotechniki, telekomunikacji i informatyki.
- 💡 2011 – Instytut Inżynierii Elektrycznej został uhonorowany przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Elektryków Polskich Medalem im. prof. Stanisława Fryzego za wybitne osiągnięcia naukowo-badawcze na rzecz rozwoju przemysłu elektrotechnicznego i popieranie ruchu stowarzyszeniowego.

Źródła

- <https://www.hennlich.pl/produkty/systemy-grzewcze-skontaktuj-sie-z-nami-7695/wojewodztwo-lubuskie.html>
- <https://dzieje.pl/aktualnosci/rocznica-zabojstwa-pierwszego-prezydenta-rzeczypospolitej-gabriela-narutowicza>
- <https://mapa.targeo.pl/>
- <https://www.britannica.com/biography/Ignacy-Moscicki>
- <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Groszkowski-Janusz;3908100.html>
- <https://www.liveinternet.ru/users/kakula/post460489864/>
- <https://powiat-nowosolski.pl/centrum-ksztalcenia-zawodowego-i-ustawicznego-elektryk-w-nowej-soli/>
- <https://www.ckziu-elektryk.pl/patron-2/>
- https://www.wikizero.com/pl/Janusz_Groszkowski